

НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ

*“Правни аспекти савремених друштвених кретања у Републици Србији” -
за период 01.01.2019. – 31.12.2021. године*

Издавач

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Правни факултет

За издавача

Проф. др Душанка Јововић, декан

Главни и одговорни уредник

Проф. др Јелена Беловић, руководилац пројекта

Секретар пројекта

Проф. др Страхиња Миљковић

Уређивачки одбор

Проф. др Душанка Јововић

Проф. др Марија Крвавац

Проф. др Владимир Боранијашевић

Доц. др Бојан Бојанић

Доц. др Драган Благић

Технички уредник

Младен Тодоровић

Дизајн корица

Кварк Краљево

Штампа

Кварк Краљево

Тираж:

50 примерака

ISBN 978-86-6083-062-5

**Штампање овог зборника помогло је Министарство просвете, науке и
технолошког развоја Републике Србије**

Др Сузана ДИМИЋ*

UDK 336.226.11(497.11)

ПОДСТИЦАЈИ КОД ПОРЕЗА НА ДОХОДАК

Апстракт: Вођење активне пореске политике подразумева да порези, поред основног циља - прикупљања средстава неопходних за финансирање јавних потреба, могу бити погодан инструмент за остваривање циљева економске, социјалне, демографске и других политика. То се постиже прописивањем различитих пореских олакшица које представљају умањење пореског терета пореског обвезника и тиме се на посредан начин, преко расположивог дохотка утиче на његово понашање у личном животу или обављању пословне активности.

Како се прописивањем пореских олакшица смањује порески терет (у виду смањења пореских стопа, ослобађања од плаћања пореза или умањења пореске обавезе), држава се фактички лишава својих потенцијалних пореских прихода. Тако се као један од кључних проблема у вођењу активне пореске политике појављује смањења буџетских прихода. Међутим, уочавање значаја вођења пореске подстицајне политике, као и остваривање важних циљева социјалне и демографске политике Србије, као и земаља у окружењу, намеће се неопходним потреба реафирмације улоге пореских подстицаја приликом обликовања пореског система и појединачних пореза.

Кључне речи: порез на доходак, циљеви опорезивања, порески подстицаји

1. ПОЈАМ ПОРЕЗА НА ДОХОДАК И ЦИЉЕВИ ОПОРЕЗИВАЊА

Порез на доходак је један од оних пореских облика који су имали динамичан развој од своје прве појаве као ванредног пореза за потребе рата. Данас је, уз порез на промет, најважнији порез, како у погледу обезбеђивања прихода за потребе државне благајне, тако и у погледу остваривања економских, социјалних и других циљева опорезивања. Порез на доходак физичких лица заузима важно место у пореским системима савремених држава. Због велике издашности, представља окосницу савремених пореских структура, јер својим обилним приходима даје велики проценат учешћа у њима. Поред великог фискалног значаја, показао се погодним за остваривање

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, suzana.dimic@pr.ac.rs

и других, нефискалних циљева. Путем неколико различитих пореских облика у савременим пореским системима захвата се економска снага пореских обвезника. Порез на доходак настаје поводом стицања дохотка и његовим плаћањем у фази стварања дохотка захвата се економска снага пореског обвезника.¹

О порезу на доходак није ни могло бити говора у ранијем историјском развоју све до развоја индустријализације. Тада су створени услови, тиме што све већи број људи остварује доходак, да се као нови предмет опорезивања уведе доходак. Такође, јачањем државне администрације створене су претпоставке за ефикасно убирање овог пореза.² Први пут порез на доходак физичких лица је установљен 1798. године у Великој Британији, када га је увео тадашњи министар финансија Пит (William Pitt) за потребе финансирања рата са Наполеоном. Више пута је увођен, у зависности од ратних и других прилика (нпр. кримски рат, велика побуна у Индији), укидан, нпр. у време склапања мира са Наполеоном, а усталио се тек након увођења 1853. године, мада је и тада уведен на одређено време - период од 7 година. Да би се примењивао, чак и оних година када је уведен, било је потребно да га енглески парламент сваке године посебно одобри. Увођење овог порез велики је напредак у примени принципа општости, јер је значило да више нема привилегованих у опорезивању у односу на ранији период у развоју пореза. Слављен и називан "краљицом пореза" (Popitz), порез на доходак се постепено уводио у пореске системе осталих развијених земаља. Од ванредног пореза, који се привремено и спорадично уводио са циљем обезбеђивања додатних средстава за финансирање ванредних расхода, порез на доходак физичких лица се крајем 19. и почетком 20. века усталио у западним земљама. Савремени порески системи праве разлику између синтетичког, тј. глобалног и цедуларног, односно, аналитичког система пореза на доходак, уз доминантно присуство синтетичког пореза у већини земаља 20. века. Услед процеса пореских реформи у бројним државама, крајем 20. и почетком 21. века, долази до нових трендова у опорезивању дохотка физичких лица. У домену опорезивања дохотка физичких лица снижене су пореске стопе, проширена пореска основица и сужен круг пореских подстицаја. Као резултат промена у економској филозофији, по којој преовлађују идеје о смањеној економској и редистрибутивној улози државе, у финансијској теорији и пореској пракси новијег времена појављују се алтернативни приступи опорезивању дохотка физичких лица: дуални порез, пропорционални порез (*flat tax*) и негативни порез на доходак (*netagive income tax*).

¹ Mijatović, N., Razmatranje teorijskih pristupa osnovnim institutima uređenja oporezivanja dohotka, Rev. soc. pol. god. 14 br. 3-4, Zagreb, 2007, 290.

² *Ibid*, 289,292.

Фискални циљ опорезивања је дуго био не само примаран, него и једини. Историјски посматрано, сама појава пореза на доходак у Енглеској везује се за потребе финансирања повећаних расхода државе услед ратова. Све до краја 19. и почетка 20. века порези и нису могли имати друге циљеве, осим да обезбеде средства потребна за финансирање функција државе, јер су, у складу са доктрином економског либерализма, били неутрални. Задржавајући фискални карактер, у складу са друштвено-економским променама од 30-тих година 20. века, порези су преузели улогу инструмента за остваривање превасходно економских, али и социјалних, политичких, демографских, културних и других циљева.³ У савременим државама опорезивањем се остварују различити екстрафискални циљеви, одговарајућим обликовањем пореских структура. Захватањем једног дела новостворене вредности опорезивање производи одређене ефекте посматрано са макроекономског, микроекономског, социјалног, политичког и других аспеката.

Предност пореза на доходак огледа се и у његовој улози аутоматског стабилизатора. За разлику од неких других пореза, код којих је потребно изменама закона променити стопу или проширити пореску основицу да би се постигла жељена висина пореских прихода, код пореза на доходак долази аутоматски до ових промена. То ће, у случају рецесије, бити пожељно, јер ће се аутоматским смањењем пореског терета омогућити пореским обвезницима да повећају своју привредну активност.⁴ Примена прогресивних стопа код пореза на доходак је важна, јер у условима стабилних цена прогресивно опорезивање омогућава аутоматску стабилизацију.⁵ Његовим утицајем на агрегатну тражњу, преко величине расположивог дохотка пореских обвезника у условима рецесије редукује се пад тражње аутоматским смањењем пореског терета, а у условима експанзије аутоматски се смањује раст агрегатне тражње повећањем пореског оптерећења. Међутим, у условима стагфлације, губи се флексибилност пореза на доходак. Пошто се привреда тада налази у рецесији и истовремено је прати инфлација, неће доћи до аутоматског смањивања пореских прихода, јер, услед инфлације, номинални доходак расте иако реални доходак опада, па ће просечна пореска стопа наставити да расте.⁶

Сваки порез утиче на понашање физичких и правних лица, јер због умањења расположивог дохотка опорезивањем, настоје да избегну или

³ Анђелковић, М., Јавне финансије и финансијско право, Правни факултет Ниш, 2018, 77.

⁴ Поповић, Д., Наука о порезима и пореско право, Open Society Institute Constitutional and Legislative Policy Institute, Budapest и Савремена администрација, Београд, 1997, 287.

⁵ Stiglitz, J., *Ekonomija javnog sektora*, Ekonomski fakultet Beograd, 2004, 474.

⁶ Поповић, Д., *op.cit.*, 288.

умање своју пореску обавезу. Отуда, сви порези су дисторзивни, односно, изазивају дисторзије у оптималној алокацији економских ресурса, јер доводе до промене релативних цена.⁷ У погледу оптималне алокације економских ресурса у економској теорији је прихваћен концепт италијанског економисте и социолога Парета (Viltredu Pareto, 1848-1923), тзв. *Парето ефикасност*, која подразумева такву алокацију при којој се не може побољшати положај једног лица, а да се при том не погорша положај других лица. У савременим привредама, тржиште аутоматски врши ефикасну алокацију ресурса, на основу сигнала које дају тржишне цене. Порези мењају релативне цене, услед чега су ценовни сигнали деформисани, а алокација економских ресурса промењена. Приликом избора пореских структура мора се водити рачуна о *Парето-ефикасним пореским системима*, који представљају такве пореске системе, да с обзиром на инструменте и информације које су доступне држави, нико не може да се доведе у бољи положај а да се неко други не доведе у гори. Према Stiglitz-у једна од пожељних карактеристика доброг пореског система је економска ефикасност, која подразумева да порески систем не би требало да омета ефикасну алокацију ресурса, односно, да "порески систем не сме да буде дисторзиван већ треба, уколико је то могуће, да се користи за повећање економске ефикасности".⁸ Поред улоге инструмената стабилизационе - краткорочне фискалне политике, путем пореза на доходак остварују се циљеви и у домену дугорочне, односно, развојне фискалне политике. Микроекономски ефекти фискалне политике, тзв. ефекти стимулације се постижу деловањем мера и инструмената на понашање физичких и правних лица. То су мере које имају дугорочни карактер, претежно се предузимају на страни понуде и првенствено служе као основа за остваривање развојних циљева фискалне политике.⁹

Укидањем сталешких привилегија у француској револуцији и увођењем општости (универзалности) пореске обавезе учињен је велики напредак у остваривању начела правичности опорезивања. Принцип општости пореза није нарушен пореским ослобођењима, када се пореским обвезницима из економских, социјалних, политичких и других разлога умањује порески терет. У неким случајевима ослобођења и изузећа се признају управо да се обезбеди правичност опорезивања.¹⁰ Из социјално-политичких разлога прописује се тзв. егзистенцијални минимум, који представља ону висину дохотка пореског обвезника која је потребна за

⁷ Пример недисторзивног пореза је главарина коју су плаћала сва лица у истом износу, јер није постојала могућност да своју пореску обавезу умање на било који начин. Код главарине делује само ефекат дохотка, јер смањује доходак обвезника.

⁸ Stiglitz, J., *op.cit.*, 466, 484.

⁹ Jurković, P., *Fiskalna politika u ekonomskoj teoriji i praksi*, Masmedia, Zagreb, 1989, 30.

¹⁰ Вид.: Ловчевић, Ј., *Институције јавних финансија*, Београд, 1997, 93.

задовољавање његових основних животних потреба (попут хране, одеће, становања и сл.) Шта се сматра егзистенцијалним минимумом разликује се од државе до државе, наравно, у богатијим обухвата шири круг потреба у односу на сиромашне. Друга компонента начела правичности опорезивања чини начело равномерности, које подразумева да порески терет буде равномерно распоређен. Концепт правичног опорезивања савремена теорија најчешће заснива на принципу плаћања пореза према економској снази (енг. *ability-to-pay-principle*). Од пореског система се захтева да буде хоризонтално и вертикално правичан. Хоризонтална правичност постоји када се порески обвезници који имају исту економску снагу једнако опорезују. Захтев за вертикалном правичношћу је испуњен уколико лица са већом економском снагом плаћају већи порез. Хоризонтална правичност обезбеђује правичност пореског система, а вертикалном правичношћу се постиже праведна прерасподела дохотка.¹¹ Порески прописи требало би да имају ширу првенствено моралну, обичајну и друштвену оправданост. Право је она стварност чији је смисао да служи идеји права, "која идеја не може бити ништа друго него правда".¹²

Када говоре о оптималном опорезивању, за економисте су релевантни економичност и правичност. Стандард савремене економске мисли, економија благостања, води рачуна о оба циља. Како је порез на доходак такав порески облик погодан за редистрибутивну улогу, значајна пажња у литератури је посвећена контрадикторности ова два циља - тзв. *trade off* правичности и ефикасности у избору оптималног модела. Већом прогресивношћу у опорезивању постиже се унапређење правичности. Редистрибуцијом дохотка, прогресивним опорезивањем у систему пореза на доходак и добро таргетираном социјалном политиком, утиче се на смањење неједнакости. С друге стране, већа прогресивност у опорезивању има негативне ефекте на ефикасност, јер изазива веће дисторзије.¹³ Не умањујући значај економских ефеката пореза, у балансирању између правичности и ефикасности треба имати у виду значај правичности за постојање правне државе. Уколико је циљ правна држава, као држава у чијем је праву правда

¹¹ Нав. према: Zee, Н.Н., *Personal Income Tax Reform: Concepts, Issues and Comparative Country Developments*, IMF Working Paper 05/87, 2005 и Хрустић, Х., *Принцип правичности у опорезивању дохотка грађана у ЕУ и у Србији*, Социјална мисао 3/2010, 174.

¹² Аксић, С., *Правда као минимални услов права, "Начела добре владавине - начело правне сигурности и начело правичности"*, Тематски зборник- пројекат, Правни факултет Универзитета у Приштини, 2016, 511;

¹³ Ранђеловић, С., *Анализа алтернативних модела пореза на доходак физичких лица - ефекти примене у Србији* (докторска дисертација), Економски факултет Београд, 2012, 86.

утемељена као суштина онда људско достојанство мора бити основни принцип постојања државе.¹⁴

У примарној расподели дохотка и имовине, насталој у тржишној привреди под утицајем различитих фактора, постоје разлике у материјалном положају пореских обвезника. У савременим пореским системима се не може говорити о прерасподели богатства од богатих ка сиромашним, већ о остваривању одређених циљева социјалне политике путем опорезивања. Улога социјалне државе у свим областима, па и у домену јавних финансија, је усмерена само на ублажавање, али не и на укидање социјалне неједнакости. У демократским друштвима постоје ситуације које захтевају уплитање у стање расподеле. Управо порези и трансфери представљају такав механизам помоћу кога се могу редовним путем вршити исправке у стању расподеле на начин који најмање штети ефикасном функционисању тржишта.¹⁵ Једна од предности пореза на доходак је управо је била његова редистрибутивна улога, јер је, према својим основним теоријским перформансама, представља оптималан модел за прераспodelу дохотка. Појава нових модела опорезивања дохотка (тзв. алтернативних модела) је удаљавање од редистрибутивне улоге пореза на доходак, зато што се првенствено води рачуна о економским циљевима опорезивања.

2. ПОЈАМ И ВРСТЕ ПОРЕСКИХ ОЛАКШИЦА

Порезом на доходак прикупљају се значајан износ средстава у савременим државама, неопходних за финансирање јавних расхода. Поред тога, порез на доходак се може користити као погодан инструмент за остваривање нефискалних циљева. То се постиже прописивањем различитих врста пореских олакшица (енг. *tax reliefs*), које представљају умањење пореског терета пореском обвезнику.

Како се прописивањем пореских олакшица држава фактички лишава својих потенцијалних пореских прихода називају се и **пореским расходима**. Протеклих деценија пореска пракса бележила је присуство бројних пореских олакшица, али је њихова примена наилази на одређена ограничења пре свега везана за буџетско ограничење. Умањењем пореске обавезе пореских обвезника, путем механизма пореских олакшица, долази до смањења укупних буџетских прихода од овог пореза. У крајњем, коришћење пореских олакшица, као и буџетских трансфера зависи од материјалних могућности друштва и обима јавне потрошње.¹⁶ Поред тога, један од проблема пореских расхода је њихова нетранспарентност. У односу на трансфере мање су

¹⁴ Аксић, С. , *op.cit.*, 511

¹⁵ Наведено према: Musgrave, R., Теорија јавних финансија, Београд, 1973, 14.

¹⁶ Раичевић, Б., Јавне финансије, Економски факултет Београд, 2008, 98.

видљиви, па је то један од аргумената у прилог коришћењу трансфера за остваривање економских, социјалних и других циљева. Савремене државе настоји да порески расходи учине транспарентним, предочавањем парламенту. То се у неким земљама постиже путем консолидованог рачуна пореских расхода. Пореским реформама током 80-тих година прошлог века, које су имале за циљ смањење пореског терета проширењем пореске основице, пореске олакшице су сведене на мању меру. Поставља се питање да ли се прописивањем пореских олакшица нарушавају основни принципи опорезивања (начело општости опорезивања, а тиме и једнакости грађана пред законом, начело правичности опорезивања, економске ефикасности, административне једноставности). Према неким ауторима пореским законима се праве одређене разлике мотивисане социјалним, политичким, административним и другим разлозима, али се њима не нарушавају једнакост у опорезивању, пошто су прописане законом и признају се обвезницима само уколико испуњавају законом прописане критеријуме. Ти порески уступци требало би да буду засновани на објективним и разумним објашњењима, односно, да употребљена средства буду сразмерна намераваном циљу пореског прописа.¹⁷ Такође, са оправданошћу се може прихватити образложење да је смањење пореских олакшица потребно из разлога правичности и алокативне неутралности (јер се прописивањем пореских олакшица обезбеђује повлашћени порески третман појединим категоријама прихода у односу на остале категорије прихода), као и једноставности пореских прописа. Постоји опасност, међутим, да се сужавањем круга пореских олакшица "смањује способност пореског система да постигне било који циљ осим да оствари приход".¹⁸

Постоје бројне пореске олакшице у систему пореза на доходак физичких лица које се могу груписати на следећи начин:

2.1. Олакшице у поступку утврђивања пореске основице

У поступку утврђивања пореске основице могу се јавити две врсте пореских олакшица: изузимања и одбици.

Прву врсту пореских олакшица чине **изузимања** до којих се долази тако што се из нето категорије дохотка изузимају одређена примања прописана из различитих разлога. Првенствено се ради о разним социјално политичким изузимањима (као што су дечји додатак, стипендије, инвалиднине и сл.) Честа су изузимања мотивисана постизањем одређених економских циљева (нпр. изузете су камате на банкарске депозите у домаћој

¹⁷ Поповић, Д., Илић-Попов, Г., Једнакост грађана у пореском праву, Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, 2011, 145, 156-157.

¹⁸ Stiglitz, J., *op.cit.*, 730.

валути са циљем подстицања домаће штедње). Постоје и таква изузимања која се прописују из административно техничких разлога (нпр. неопорезивање малих добитака од игара на срећу).

Другу врсту пореских олакшица из ове групе чине разни *одбици*. То су ставке које се одузимају приликом утврђивања пореске основице а које се односе на задовољавање личних потреба пореског обвезника или потреба његове породице. Најчешће коришћен је одбитак на име егзистенцијалног минимума, јер разлози социјално политичких циљева налажу да се не захвата она економска снага пореског обвезника чијим опорезивањем би било угрожено задовољавање основних животних потреба. Поред личног одбитка, пореска законодавства прописују и друге стандардне одбитке, као што су одбици за издржаване чланове породице, одбици за стара лица и лица са сметњама у физичком и психичком развоју и слично. За разлику од стандардних нестандардни одбици зависе од тога да ли је обвезник имао стварне трошкове. Бројни нестандардни одбици деле се у две групе у зависности од тога да ли постоји законско ограничење у погледу њиховог укупног износа (нпр. улагања у решавање стамбеног питања, трошкови школовања, разни добротворни прилози) или се признају у пуном износу (најчешће су то трошкови лечења и сл.).

2.2. Олакшице у погледу висине пореске стопе

Олакшице у погледу висине пореске стопе се састоје прописивању различитих пореских стопа у зависности од врсте дохотка (нпр. посебне стопе за дивиденду) или у зависности од категорије пореских обвезника.

2.3. Одлагање плаћања пореза

У пореске олакшице финансијска теорија убраја и одлагање плаћања пореза. Уместо да државна каса одмах дође до средстава да је порез наплаћен, пореском обвезнику остаје на располагање износ пореза чије је плаћање одложено. Пореском обвезнику одлагање омогућава пораст приноса у виду камате, по правилу "одложени порези су уштеђени порези".

3. ЗАКЉУЧАК

Вођење активне пореске политике подразумева да се приликом обликовања сваког пореза појединачно као и пореског система у целини води рачуна о циљевима опорезивања. Сви порези се у већој или мањој мери могу користити као погодан инструмент за остваривање нефискалних циљева. То се постиже прописивањем различитих пореских олакшица које представљају умањење пореског терета пореског обвезника. У поступку утврђивања

пореске основице прави се разлика између изузимања и одбитака. Код прве групе пореских олакшица се одређена примања изузимају из категорије дохотка који улази у основицу за опорезивање. Она су прописана из различитих разлога, могу бити из социјално политичких разлога, као што су дечији додаци, стипендије, али и мотивисани постизањем одређених економских циљева, као што је на пример изузимање камате на банкарске депозите у националној валути са циљем подстицања домаће штедње. Другу врсту пореских олакшица чине одбици, који представљају ставке које се одузимају приликом утврђивања пореске основице. Тако је најчешће коришћен одбитак на име егзистенцијалног минимума, одбици на издржаване чланове породице и сл. Следећа врста пореских олакшица је у погледу врсте и висине пореске стопе (на пример, прогресивним стопама, по правилу, се јаче опорезују порески обвезници). У пореске олакшице се убраја и одлагање плаћање пореза, чиме се омогућава да тај дуговани износ пореском обвезнику остаје на располагање остане још неки временски период.

У потрази за адекватним моделом подстицаја улагања у привреду, као услова економског развоја, пореско законодавство Србије је у протеклом периоду било изложено честим изменама. У свим областима биле су честе измене, било је доста лутања у променама праваца кретања пореских подстицаја. Велике промене су биле присутне посебно у домену пореза на добит, са великим и разноликим пореским олакшицама, али је извесних осцилација било и у погледу законског формулисања подстицајне политике код опорезивања дохотка.

Suzana DIMIC, LL.D.

Assistant Profesor

University of Pristina - Kosovska Mitrovica, Faculty of Law

INCOME TAX INCENTIVES

Summary

In an active fiscal policy implies that taxes, in addition to the main objective - to raise funds necessary for financing public needs, can be a suitable instrument for achieving the objectives of economic, social, demographic and other policies. This is achieved by prescribing various tax breaks that represent a reduction of the tax burden of the taxpayer and thus indirectly, through disposable income, affect his or her personal life or business activities.

How are prescribing tax relief with less Tax and payload (in the form of tax reductions, exemptions or reductions of tax liabilities), the state is practically deprived of its potential tax revenue. Thus, one of the key problems in pursuing an active tax policy is the reduction of budget revenues. However, recognizing the importance of conducting tax incentive policy, as well as achieving important goals of social and demographic policy of Serbia, as well as the surrounding countries, imposes the necessary need to reaffirm the role of tax incentives in shaping the tax system and individual taxes.

Key words: income tax, taxation objectives, tax incentives

ЛИТЕРАТУРА

Анђелковић, М., Јавне финансије и финансијско право, Правни факултет Ниш, 2018,

Аксић, С., Правда као минимални услов права, "Начела добре владавине - начело правне сигурности и начело правичности", Тематски зборник- пројекат, Правни факултет Универзитета у Приштини, 2016,

Ловчевић, Ј., *Институције јавних финансија*, Београд, 1997,

Ранђеловић, С., Анализа алтернативних модела пореза на доходак физичких лица - ефекти примене у Србији (докторска дисертација), Економски факултет Београд, 2012

Раичевић, Б., Јавне финансије, Економски факултет Београд, 2008

Jurković, P., Fiskalna politika u ekonomskoj teoriji i praksi, Masmedia, Zagreb, 1989

Musgrave, R., Teorija javnih finansija, Beograd, 1973,

Mijatović, N., Razmatranje teorijskih pristupa osnovnim institutima uređenja oporezivanja dohotka, Rev. soc. pol. god. 14 br. 3-4, Zagreb, 2007

Поповић, Д., Наука о порезима и пореско право, Open Society Inaritude Constittional and Legislative Policy Institute, Budapest и Савремена администрација, Београд, 1997, 287.

Поповић, Д., Илић-Попов, Г., Једнакост грађана у пореском праву, Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, 2011, 145-157.

Stiglitz, J., Економја јавног сектора, Ekonomski fakultet Beograd, 2004

Zee, H.H., Personal Income Tax Reform: Concepts, Issues and Comparative Country Developments, IMF Working Paper 05/87, 2005

Хрустић, Х., Принцип правичности у опорезивању дохотка грађана у ЕУ и у Србији, Социјална мисао 3/2010